

Sygn. akt II CSK 781/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku P. W.

przy uczestnictwie M. H. i M. P.

o zniesienie współwłasności i częściowy dział spadku,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 czerwca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania M. H.

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 24 kwietnia 2018 r., sygn. akt XV Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestniczki M. H. na rzecz wnioskodawcy kwotę 4050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt) i na rzecz uczestnika M. P. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2017 r. dokonał częściowego działu spadku po B. S., w zakresie wchodzącego w skład tego spadku udziału w prawie własności opisanej nieruchomości, stwierdził, że współwłaścicielami tej nieruchomości są uczestnicy postępowania w oznaczonych udziałach, zniósł tę współwłasność przez ustanowienie odrębnej własności dwóch lokali użytkowych i siedmiu lokali mieszkalnych. Lokale użytkowe przyznał wnioskodawcy i uczestnikowi M. P., który otrzymał także jeden lokal mieszkalny, a pozostałe lokale mieszkalne zostały przyznane uczestniczce M. H. W ramach

rozliczenia obejmującego wyrównanie wartości udziałów zasądził od M. P. na rzecz M. H. kwotę 27 323 zł i na rzecz P. W. kwotę 8 574 zł. Żądania wnioskodawcy i uczestnika M. P. o zwrot pożytków pobranych przez M. H. zostały uwzględnione do kwot odpowiednio 79 776,01 zł i 318 933,96 zł, a oddalono roszczenie uczestniczki o zasądzenie kwoty 51 000 zł tytułem zwrotu pożytków uzyskanych przez wnioskodawcę i uczestnika z tytułu wynajęcia lokalu użytkowego.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację uczestniczki.

W skardze kasacyjnej uczestniczka powołała obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazała przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączyła z koniecznością udzielenia odpowiedzi na pytanie czy rozliczenie wzajemnych roszczeń współwłaścicieli z tytułu pożytków z nieruchomości wspólnej pobranych przez jednego z nich powinno być ograniczone do pożytków rzeczywiście pobranych i możliwych do ustalenia w oparciu o przedstawiony materiał dowodowy, czy też należało wyliczyć pożytki, które hipotetycznie mogły być pobrane.

Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazują, w ocenie skarżącej, wszystkie okoliczności i zarzuty podniesione przez nią w skardze, w szczególności dotyczy to zasad regulujących rozkład ciężaru dowodu, w odniesieniu do wzajemnych rozliczeń między współwłaścicielami, zgodnie z art. 6 k.c., art. 232 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoczeniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce. Sąd Najwyższy

bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

Powołanie we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego nakłada na skarżącego obowiązek sformułowania tego zagadnienia oraz przedstawienia odrębnej, pogłębionej analizy prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2002 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl.). Wymaganie to dotyczy przytoczenia argumentów wskazujących na rozbieżne oceny prawne lub możliwość takich ocen w kontekście przepisów, w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane. Powinno ono odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści tego przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, ale nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia. Jednocześnie rzeczą skarżącego jest wykazanie, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego jest konieczne do rozpoznania tej sprawy oraz innych podobnych spraw. Przedstawione przez skarżącą zagadnienie nie spełnia tych wymagań, ponieważ nie wskazuje na występowanie cech istotności i nowości opisanego problemu. Przepisy art. 207 i 225 k.c. były przedmiotem licznych wypowiedzi w orzecznictwie sądowym i piśmiennictwie prawniczym. W uzasadnieniu wniosku nie ma argumentów przemawiających za koniecznością zmiany ustalonych zapatrywań albo podjęcia przez Sąd Najwyższy tej problematyki po raz kolejny. Zastrzeżenia skarżącej zostały odniesione do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, chociaż istotnego zagadnienia prawnego nie stanowi kwestia o charakterze faktycznym lub wynikająca jedynie z twierdzonych przez skarżącego uchybień. Nie zostały zatem wypełnione wymagania przyczyny objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W gruncie rzeczy skarżąca dąży do podzielenia jej

koncepcji, pomijając argumenty zawarte w kwestionowanym postanowieniu i w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest wykazanie przez skarżącego, drogą odrębnego wywodu, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, które miały wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymagania naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Na takie odczytanie powołanej przesłanki nie wskazuje wnioski skarżącej. Przyjęte zostało, że uzasadnienie to powinno się skupiać na „oczywistości” skargi, nie może sprowadzać się do odwołania się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, bądź też do ich powtórzenia choćby nawet w zmodyfikowanej formie, ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, z dnia 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17 niepublikowane). Skarżąca nie powołała żadnych przekonujących argumentów przemawiających za występowaniem ewidentnych nieprawidłowości w postępowaniu dowodowym sądów obu instancji. Twierdzenie o rażącym naruszeniu wskazanych przepisów prawa materialnego i postępowania oraz jego wpływie na treść rozstrzygnięcia nie było uzasadnione, stanowiły one wyraz subiektywnej oceny zaskarżonego rozstrzygnięcia. Argumenty wniosku i jego uzasadnienia na tle dopuszczalnych podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego postanowienia nie stanowią racji dla oceny, iż jest ono konsekwencją jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, jak też, że zachodzi konieczność rozpoznania skargi kasacyjnej.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której podstawy Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania wynika z zasady przewidzianej w art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aj